

چکیده

مقدمه: کروناویروس عامل بیماری کووید-۱۹ عمدتاً سیستم تنفسی انسان را هدف قرار می‌دهد. کووید-۱۹ در اواخر سال ۲۰۱۹ در چین شیوع پیدا کرد و در مارس ۲۰۲۰، سازمان بهداشت جهانی، این بیماری را به صورت همه‌گیری اعلام کرد و با توجه به اهمیت این بیماری و تاثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی بشر توجه پژوهشگران به این حوزه جلب شده است بطوریکه در مدت بسیار اندکی تعداد تولیدات علمی حوزه بیماری کووید-۱۹ رشد چشمگیری به خود گرفته است. هدف از این مطالعه بررسی تولیدات علمی ایران و کشورهای منتخب در حوزه این بیماری بوده است.

روش پژوهش: این پژوهش کاربردی از نوع مطالعات علم‌سنجی است که به شیوه توصیفی و تحلیلی و با روش‌های تحلیل استنادی، مصورسازی و ترسیم نقشه انجام شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که ۵۸/۱۹ درصد تولیدات علمی بین‌المللی در حوزه کروناویروس کشورهای منتخب صورت گرفته است و بیشترین میزان این تولیدات از نظر زمانی در سال ۲۰۲۱ بوده است. بیشترین میزان همکاری در میان کشورهای منتخب مربوط به دو کشور آمریکا و انگلیس بود و کشور ایران نیز بیشترین همکاری را با کشور آمریکا داشت. دانشگاه کالیفرنیا، دانشگاه هاروارد و دانشگاه لندن از فعال‌ترین مراکز علمی در کشورهای منتخب و دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی و ایران بیشتر مدارک علمی را در ایران منتشر نموده بودند. در شبکه استنادی ۲۰۰ مقاله برتر ایران، ۴۵ نویسنده حضور داشتند که ۱۴۳ بار به یکدیگر استناد داده بودند همچنین در ۲۰۰ مقاله برتر این حوزه در کشورهای منتخب از نظر دریافت استناد، ۶۹۴ نویسنده شرکت داشتند که ۱۱۷۶۵ بار به هم استناد داده بودند اما در هردو شبکه چگالی از ۰/۵ کمتر بود و روابط بالقوه میان نویسندگان، بالفعل نشده بود. در میان ۲۰۰ نویسنده مقالات پراستناد ایران، Hamblin, H بیشترین میزان استناد به سایر مدارک و Rezaei, N بیشترین میزان دریافت استناد را از سایر مدارک داشت. در میان مقالات کشورهای منتخب نیز Drosten, C بیشترین میزان ارائه استناد به سایر مدارک و Rhodes, A, Wiersinga, W.J. Prescott H.C. و Peacock S.J. بیشترین میزان دریافت استناد را به خود اختصاص داده بودند. خوشه‌های موضوعی تشکیل شده از تولیدات علمی در ایران در حوزه کروناویروس، ۱۱ خوشه بود و کلمات پربسامد این خوشه‌ها شامل: Covid-۱۹, Iran, Mortality, Pandemic, Coronavirus Disease ۲۰۱۹, Pneumonia, Sars-Cov-۲, Treatment, Anxiety و Coronavirus بودند. همچنین از تحلیل واژگان مدارک همین حوزه در کشورهای منتخب، ۱۷ خوشه موضوعی شناسایی شد و واژه‌ها و اصطلاحات Sars-Cov-۲, Covid-۱۹, Sar, Mortality, Pregnancy, Vaccination, Transmission, Personal Protective Equipment از پرتکرارترین اصطلاحات بودند.

نتیجه‌گیری: به طور کلی با توجه به نتایج به دست آمده، مشخص شد که روند تولیدات علمی حوزه کروناویروس از زمان ظهور این بیماری به سرعت در حال رشد است. با توجه به ظرفیت‌های علمی موجود نقش کشور ایران در انتشار تجارب علمی مرتبط با این بیماری و همکاری‌های بین‌المللی با سایر کشورهای پیشرو در این قبیل پژوهش‌ها، قابل ارتقاء می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: کروناویروس، کووید-۱۹، تولیدات علمی، تحلیل استنادی، علم‌سنجی